

Intervju med Göran Schmidt

Göran Schmidt är bosatt i Göteborg. Hans studie- och yrkesbakgrund är civilingenjör i kemiteknik och adjunkt i biologi, kemi och matematik, gymnasielärare i 15 år, numera verksam som skolledare. På fritiden är han bland annat skribent och föredragshållare om ämnen som Intelligent Design (ID), biblisk skapelsetro och gränstrakterna mellan tro och vetande. Göran är kristen och evolutionskritiker och är aktiv i föreningen Genesis.

Genesis är en allkristen, ideell förening som verkar för att stödja, sprida och försvara den bibliska skapelsetron genom bland annat konferenser, föreläsningar och tidningen med samma namn. Hemsidan hittar du på www.genesis.nu.

MO: *I skolan fick jag lära mig att Darwins teori var den enda sanningen och alla som kritiserade den var korkskallar eller fanatiker. Det har varit väldigt mödosamt att ta sig ur detta tankefängelse, hjärntvätten man utsätts för som barn lämnar djupa sår i själen – ångest, fobier, tvivel på det egna förnuftet. Nu, när jag som vuxen, vågar se bristerna i darwinismen upplever jag en känsla av befrielse, ja, en lyckokänsla. Det är därför jag tycker Genesis arbete är så viktigt. Ni behövs för att hjälpa unga människor att våga ta steget ut ur det andliga fängelset. Hur gick det till när du själv förstod att allt inte stod rätt till med Darwins lära? Var det ett långsamt uppvaknande?*

Jag växte upp med evolutionsteorin som alla andra på den tiden, men om jag ska vara riktigt ärlig så ägnade jag den knappast en tanke under min uppväxt, eftersom den överallt presenterades som ett faktum och jag heller inte såg någon anledning att ifrågasätta den. Jag vistades mycket i naturen, så den (och framför allt flugfiske) blev mitt främsta intresse och det blev ganska naturligt biologin som engagerade mig mest bland skolämnena. Ändå kan jag ärligt säga att den gryende misstanken om att allt inte stod rätt till med evolutionsteorin vaknade först i och med att jag som 17-årig gymnasist genomgick en andlig process som ledde till att jag blev en övertygad kristen. Den upprördhet med vilken min biologilärare reagerade på mina spirande tvivel på evolutionsteorin förvånade mig, men avskräckte mig inte, utan snarare motiverade mig att studera frågan vidare. Så i mitt fall var det alltså bytet av ideologiskt territorium från någon form av agnosticizm till teism (Gudstro) som blev en utlösande faktor. Det började med en intuition som jag kände att jag helt enkelt var tvungen att ta reda på ifall den hade rationell grund eller inte. Och det dröjde inte länge förrän jag var en övertygad skapelsetroende. Det finns andra som närmar sig skapelsetron från "andra hållet", d v s först upptäcker bristerna i evolutionsteorin och finner sedan tron som en konsekvens av det, men jag misstänker att "min" väg är vanligare.

MO: *Något som hjälpte mig att komma till insikt var en debatt mellan dig och den evolutionstroende professorn Dan Larhammar i tidningen Biologen. Alla inlägg i debatten finns tillgängliga på föreningen Genesis hemsida, men jag, och säkert många av mina läsare, skulle uppskatta om du kunde summera den för oss.*

Vår debatt handlade om vilken som är den bästa förklaringsmodellen till att den levande världen ser ut som den gör. Professor Larhammar företrädde den klassiska evolutionära synen att livet uppstod och utvecklades genom slumpmässiga förändringar och naturligt urval inom en strängt materialistisk ram i form av kemi, fysik och rådande naturlagar, utan inblandning av någon Skapare/Intelligens. Och att levande organismer på olika sätt bär vittnesbörd om sitt slumpartade förflutna. Alltså klassisk darwinism.

För egen del lade jag dels fram argument för att Larhammar, och evolutionister överlag, i sin argumentation för evolution i praktiken *förutsätter* det man har för avsikt att bevisa, nämligen att evolution skett och sker, d v s en form av cirkelresonemang. Och dels argument för att livets existens och mönster indikerar en Skapare/Designer.

Mycket tid och text gick dessutom åt till att förklara varför det är viktigt att inse skillnaden mellan å ena sidan biologisk *förändring* i ospecificerad bemärkelse och å andra sidan *konstruktiv förändring*. För att visa att evolution är en trovärdig hypotes räcker det nämligen inte med att konstatera att levande organismer är föränderliga – evolutionisten måste därtill kunna visa att de förändringar som faktiskt ägt och äger rum i naturen eller i laboratoriet kan vara konstruktiva och tillföra *kvalitativt ny information* (och därmed egenskaper) till genomen (arvsmassorna).

Låt mig ta ett vardagligt exempel för att illustrera skillnaden mellan dessa båda typer av förändringar:

Jag äger en Volvo årsmodell -96, och det är inte svårt att konstatera att bilen genomgått förändringar under de år jag varit ägare till den. Exempelvis har karossen påverkats av väder, vind, (mestadels uteblivna) tvättar, kontakt med andra materiella föremål och andra former av slitage. Dessa förändringar har skett helt i enlighet med rådande naturlagar. Genom att studera och kartlägga dessa processer (friktion, deformation, oxidation etc) går det att med någorlunda relevans förutsäga hur bilen kan tänkas se ut om ett år eller (förhoppningsvis) fem år. Det är också tänkbart att extrapolera bakåt i tiden till mitten av 90-talet, då bilen var i betydligt bättre skick än idag. Men – trots att dessa vetenskapliga studier kan ge en ganska god bild av hur bilar åldras generellt, kan de inte förklara hur bilen en gång *blev till!* Anledningen till detta är att bilens "skapelseprocess" förutsätter att en (i praktiken många) intelligent aktör dirigerat tillverkningsprocessen genom att tillföra information i form av manuella och digitala instruktioner till levande montörer och robotar, som i sin tur utnyttjar energitillförsel från elnätet för att montera bilen. Med facit i hand kan man konstatera att denna process ägde rum år 1995 helt i enlighet med rådande naturlagar. Men "skapelseprocessen", som även innefattar den föregående designprocessen, vore i praktiken otänkbar utan förekomsten av fenomenet (mänsklig) intelligens. Det betvivlar ingen tänkande varelse.

Man kan se detta som en illustration till förhållandena i den levande världen. Den viktigaste biologiska motsvarigheten till de krafter som får min bil att åldras är det vi i dagligt tal brukar kalla mutationer (slumpmässiga förändringar i arvsmassan). All praktisk erfarenhet (men naturligtvis inte evolutionsteoretisk) understryker nämligen att nettoeffekten av mutationer och naturligt urval är negativ för levande organismer, d v s medför informationsförluster. Detta trots att levande varelser är utrustade med sofistikerade system för att motverka dessa genetiska skador, och att det naturliga urvalet ibland i viss mån lyckas mildra de skadliga effekterna.

Tänk sedan på det som händer i ett vanligt fågelägg under de där två-tre veckorna när ett gulvitt "slem" förvandlas till en fågelunge! Naturens egen motsvarighet till råvarorna för biltillverkningsprocessen ligger lagrade där i och innanför äggskalet. Men instruktionerna för "monteringen" av fågelungen då - Ja, varifrån kommer de? Från föregående generation? – Ja, livets information kan, liksom A4-papper och datafiler, kopieras och stuvas om (vid celledelningen). Men varifrån kommer den *ursprungligen*?!

- *Detta* var kärnfrågan i min och Larhammars debatt, och allt annat kretsade egentligen kring denna i mitt tycke centrala fråga. Larhammar, däremot, visade gång på gång att han betraktade den som en icke-fråga. Eller så ville han helt enkelt inte förstå vad jag menade.

Intelligens är i realiteten den *enda* källan till fenomenet information som vetenskapen känner till. Intelligent design är därför en rationell slutsats. Bevisbördan ligger hos materialisterna att påvisa att information kan uppstå *utan* intelligent aktivitet. Intelligent Design är därför inte någon defensiv tillflykt till det övernaturliga på grund av att vetenskapen idag inte kan förklara allting på ett tillfredsställande sätt ("God of the gaps"), utan tvärt om en testbar offensiv teori som vilar på vetenskaplig grund och rationella sakargument, där avdelningen evolutionskritik bara är ena sidan av myntet. Levande organismers gränslöst sofistikerade informationssystem (i DNA) kan därför bara förklaras av en Intelligens som övergår allt mänsklig föreställning. Gud!

Jag argumenterade i artiklarna också för att naturens mönster av likheter och olikheter mellan olika organismer – som brukar tolkas som argument för inbördes släktskapsförhållanden (fylogeni/evolution) – harmonierar långt bättre med en intelligent strukturerad skapelseakt.

Och slutligen kom debatten att handla om huruvida evolutionsteorin kan eller bör få ifrågasättas och om evolutionskritik som sådan är vetenskaplig eller pseudovetenskaplig (d v s relevant eller irrelevant). Larhammars utgångspunkt var att all evolutionskritik definitionsmässigt är o- eller pseudovetenskaplig och att den bygger på missförstånd om hur evolutionen fungerar. Medan min hållning var, och är, den rakt motsatta, att det är rent ohederligt att undanhålla Sveriges studenter och allmänhet evolutionsteorins brister och de vetenskapliga argumenten för en Skapare/Designer bakom världen vi lever i.

MO: *För mig har det blivit alltmer uppenbart, att det som driver många evolutionstroende, inte är så mycket sanningslidelse, som aversion mot religionen. Jag tycker mig märka att striden mellan evolutionstroende och kreationister/ID-folk, är mer ideologisk än strikt vetenskaplig.*

Jag håller med. Men denna aversion beror oftast på okunskap om vad evolutionskritiken går ut på. Detta är ju som sagt ännu inget man som student får lära sig under sina högskolestudier. Tyvärr.

Ibland anar jag också en rädsla för att ID-förespråkare skulle ha på sin agenda att blanda in övernaturligheter i det naturvetenskapliga arbetet. En rädsla som är helt obefogad. Det är allmänt känt att den empiriska vetenskapen grundlades av troende naturvetare som Kepler, Galilei, Newton, Boyle, Linné m fl som inte betraktade sin Gudstro som ett hinder för sin vetenskapliga aktivitet, utan tvärt om som något som i hög grad motiverade dem. Naturvetenskap handlar om att ständigt söka mönster och samband, formulera olika modeller och välja den eller de modeller som stämmer bäst överens med tillgängliga data, medan man lägger de övriga modellerna åt sidan. Detta är helt oberoende av vilken filosofi eller religion den enskilde forskaren är anhängare av. Evolutionsteorin är huvudsakligen en historisk vetenskap där man genom att studera egenskaper, förändringar och mönster hos levande och döda (fossila) organismer försöker skapa en föreställning om livets historia på jorden. Det handlar om att lägga pussel och välja den modell av det förflutna som bäst passar in på de fakta som finns till hands. Dessa fakta måste tolkas in i ett sammanhang. Den strikt materialistiska evolutionära synen är *ett* sådant sammanhang. ID-perspektivet är ett annat.

Naturligtvis finns det anhängare av ID-teorin som har en djup religiös övertygelse och för vilka det vetenskapliga arbetet med dessa frågor berikar och förstärker deras tro. Men detta i sig gör inte deras arbete mindre vetenskapligt, vilket man ibland kan få höra antydast. Men i så fall skulle man ju samtidigt tvingas konstatera att eftersom många öppet bekännande agnostiker och ateister

propagerar ivrigt för sin strängt materialistisk modell för hur livet uppstått och utvecklats så skulle deras arbete för den skull klassas som ovetenskapligt.

I enlighet med ID-teorin är det fullt logiskt och en vetenskapligt relevant slutsats att en Designer existerar. Däremot gör ID inte anspråk på att förklara Designerns väsen eller hur skapelseakten gick till, av liknande skäl som det är meningslöst att i termer av fysik eller kemi försöka förklara mitt eget väsen eller varför den mening jag just skrev ser ut som den gör. Svaren på de frågorna är långt ifrån ointressanta – tvärt om – men de ligger utanför den rent naturvetenskapliga domänen och får i stället sökas inom vetenskapsgrenar som filosofi, teologi och psykologi.

MO: *Evolutionstron utgör till exempel grundstommen i ateistiska aktivisters propaganda såsom hos föreningen Humanisterna. För dessa skulle det sannolikt inte spela någon roll om evolutionsläran slutgiltigt visade sig vara vetenskapligt undermålig. Ty alternativet skulle, för dem, innebära oacceptabla konsekvenser.*

Inom föreningen Humanisterna finns det säkert, som i de flesta andra sammanhang, ett brett spektrum av personligheter och drivkrafter representerade, där somliga är precis så starkt antikristet motiverade som du säger (eller snarare antireligiöst rent generellt, men i vårt land är det ju kristendomen som är måltavlan framför andra). Men där finns naturligtvis också människor med både förmåga och vilja att "följa spåren vart de än leder", som Sokrates lär ha sagt. Var någonstans i det spektrumet Dan Larhammar befinner sig (eller åtminstone befann sig vid tiden för vår debatt) vet bara han själv.

Men man ska vara medveten om att det är ett stort intellektuellt och känslomässigt steg att byta perspektiv från ett där hela verkligheten, inklusive det egna medvetandet, är en produkt av materia, energi, indifferent naturlagar och årmiljarder av evolutionära tillfälligheter. Till ett som ger utrymme för möjligheten att ett personligt och obegränsat Väsen skapat oss och allt annat i enlighet med sin vilja.

En humanist skulle säkert vända på ditt påstående och retoriskt beskylla troende för samma ovilja att revidera sin egen världsbild. Men det vore ett slag i luften. Det är evolutionsmodellen som förlorar i relevans i takt med att den naturvetenskapliga forskningen skrider framåt medan skapelsemodellen vinner i relevans, och inte tvärt om!

MO: *Vad har evolutionstron haft för inverkan på vår människosyn och moral? På vilket sätt skiljer sig vårt samhälle från det vi hade för, låt oss säga hundra år sedan, då skapelsestron fortfarande var den dominerande uppfattningen bland svenskar?*

Att människosynen förändrats under de 150 år som evolutionsteorin genomsyrat det västerländska tänkandet kan ingen förneka. Ingen historiker kan heller förneka att de mörkaste epokerna under 1900-talet varit starkt inspirerade av en evolutionär syn på människan som varelse. Det är bara att läsa innantill hur Marx och Hitler använde evolutionsidén som grundval och argument för sina ideologier (t ex rasbiologin baserad på bl a evolutionsbiologen Ernst Haeckels rasstamträd för människan). Det innebär naturligtvis inte varje evolutionist därmed definitionsmässigt är rasist, men det illustrerar talesättet att ett gott träd som regel bär god frukt och vice versa. Evolutionsidén har absolut spelat en roll för sekulariseringen i vårt land, som i västvärlden för övrigt, men naturligtvis kan ingen avgöra i hur hög grad i förhållande till andra faktorer, som t ex ökat materiellt välstånd.

Om evolutionsteorin och den materialistiska världsåskådningen är en sann beskrivning av verkligheten innebär det att:

- **Vårt liv saknar reell mening.** Evolutionen är nämligen godtycklig och förlöper utan varje form av plan eller mål. Allt tal om mål och mening med enskilda människoliv är följaktligen grundlöst.
- **Vår upplevelse av naturens ändamålsenlighet är en illusion,** en subjektiv upplevelse utan objektiv förankring. Vårt universum är sannolikt ett bland myriader (hypotetiskt tänkbara) andra världar, men ett där naturkonstanternas och materiens egenskaper råkade hamna i den osannolika balans som möjliggjorde uppkomsten av grundämnen, kemiska föreningar, stabila stjärnor och planetsystem och så småningom livet i dess mångfald. Allt beror på en gigantisk räckta kosmiska tillfälligheter.
- **Föreställningen om icke-materiella företeelser som Gud, himmelen, människosjelen är också illusioner.** Möjligen med evolutionärt överlevnadsvärde för de människor som tror på dem, men objektivt grundlöst. Medvetet liv är enligt evolutionsteorin ett materialistiskt fenomen som därför (troligen) en dag kommer att kunna förklaras i materiella termer (kemi och fysik). När individen dör upplöses både kropp och "själ" för evigt och oåterkalleligt.
- **Sann (osjälvisk) omtanke, medkänsla och kärlek existerar inte.** När sådana yttringar likväl tycks förekomma utgör de (enligt den evolutionärt baserade sociobiologin) ingenting annat än arvsmassans strategier för att öka chanserna för dess egen fortlevnad. Eller annorlunda uttryckt: en manipulation av omgivningen utifrån medvetet eller omedvetet själviska motiv. (se Dawkins: The Selfish Gene).
- **Någon universell grund för mänsklig etik och moral existerar inte.** Naturen är definitionsmässigt amoralisk och ger inga andra ledtrådar än att den bäst anpassade också är den som överlever och tvärt om. Talet om universella gudomliga lagar och principer avspeglade i ett samvete och i ett personligt ansvar inför Gud för motiv, handlingar och ord, är bara konstruktioner i avsikt att bevara vissa sociala och religiösa mönster.
- **Det vi kallar skönhet är en illusion,** en evolutionär biprodukt av elektriska urladdningar i människans nervsystem. Det faktum att människor från alla kulturer äger sinne för skönhet beror på att ett estetiskt sinne inneburit evolutionära överlevnads fördelar för den mänskliga arten. Men fenomenet som sådant saknar reell förankring.

Det skulle förvåna mig om den evolutionära synen på människan och hennes omgivning *inte* i någon mån påverkade den människa som tar den till sig. Nog borde det spela en viss roll för en människas val av livsväg och livsstil om hon betraktar sig själv som resultatet av en blind, slumpmässig process eller som en varelse, skapad av en älskande Gud för ett ansvarsfullt uppdrag i världen och tiden, vilket är Bibelns centrala budskap. Dessbättre är jag samtidigt övertygad om att det är relativt få människor som är beredda att till fullo trotsa sin medfödda intuitiva förmåga till längtan efter mening i tillvaron, sin förnimmelse av samvetets maningar och sina sinnesintryck vid lägerelden i solnedgången till koltrastens sång, till den grad att man väljer att dra de logiska konsekvenserna av den materialistiska världsbilden.

Men det må var hur som helst med den saken, det skorrar ändå falskt när företrädare för den vetenskapliga materialismen hävdar att vetenskap är en sak och religion en annan och de två måste vara och förbli åtskilda. Dess långtgående existentiella anspråk ligger i öppen dager. Det är också just därför ID väcker så många upprörda känslor. Det är mer än en biologisk teori som står på spel. Det är en världsåskådning!

Det jag här har sagt utgör naturligtvis i sig inget sakargument mot evolution. Det är bara en krass beskrivning av två diametralt motsatta världsbilder, den ena är ateistisk och den andra teistisk. Men de goda nyheterna är att det finns goda rationella skäl att avfärda den förstnämnda!

Allra sist ska erkännas att även en vantolkad Bibel ("Jesuslös" läsning av skriften) ställt till det i historien. Jag tänker på hur korståg, häxprocesser och slaveri en gång försvarades utifrån lösryckta bibelversar. Så det finns inga skäl för kristna heller att slå sig för bröstet.

MO: *Det finns trots allt kristna som menar att darwinismen är förenlig med kristen tro. En av de mest kända är jesuitpatern och paleontologen Teilhard de Chardin är en av de mest kända. Vad har du att säga dem?*

Först skall sägas att det hade sparat mig många besvärligheter om jag i likhet med somliga troende valt att tänka mig evolutionen som Guds skapelsemetod (teistisk evolutionism). Jag kunde ju ha resonerat som en nära arbetskollega till mig gör, att "- Det spelar väl ingen roll *hur* Gud skapade, det centrala är ju ändå *att* han gjorde det och att vi kristna inte springer iväg och skapar en helt onödig konflikt mellan tro och vetenskap". Men anledningen till att jag och mina åsiktsvänner *inte* resonerar så, är vare sig ett uttryck för religiös fanatism eller för att vi till varje pris måste ha rätt teologi. Nej, anledningen är, att vi upptäckt de fundamentala bristerna i det evolutionära tankebygget och inte stillasittande kan tåla om det. Vi ser det i stället som vår plikt att lyfta upp dem i debatten till allmänhetens kännedom, och inte minst till deras som tror på Gud. Det är inte svårt att avslöja myten att evolutionsteorin skulle vara bevisad. Inte heller att visa att den är ohållbar, och varför ID-teorin i allmänhet och den bibliska beskrivningen i synnerhet, är mer i harmoni med naturvetenskapliga iakttagelser. Men förutsättningen är naturligtvis att lyssnaren är öppen för sakargument. Det är alltid tråkigt när människor visar ovilja att lyssna till sakargument, och särskilt när det gäller troende och evolutionsfrågan. Jag har funderat en del och funnit tre anledningar:

- Det är ett uttryck för att man helt enkelt tänker: "Ingen idé att rota i det här - så många duktiga naturvetare (evolutionister) kan bara inte ha fel".
- Det antyder en rädsla för att "komma på kant" med det intellektuella etablissemanget med allt vad det kan innebära. Man tycker att det räcker med att ha "avvikande" uppfattningar i en mängd andra frågor.
- Det är en teologisk hållning. I vissa religiösa sammanhang har man målat in sig i ett hörn där man "läst in" ett evolutionärt perspektiv i sin tolkning av Bibeln. Orsaken är sannolikt att man anammat evolutionisters påstående att evolutionskritik är liktydigt med religiös fanatism och vetenskapsfientlighet i vidare mening. För vem vill vara extremist, fiende till vetenskap och bakåtsträvare...

Teistisk evolutionism är ett intellektuellt och teologiskt gungfly som inte tillför något konstruktivt. Ur naturvetenskaplig synpunkt är förhållningssättet lika klargörande som att kasta en tärning 500 gånger och sedan konstatera att det inte var slumpen utan Gud som såg till att utfallen (antalet prickar vid de olika tärningskasterna) hamnade i den ordning de gjorde, vilket det är omöjligt att vare sig bevisa eller motbevisa. Materialisterna tycker följdriktigt att det är helt överflödigt att föra in Gud i ekvationen eftersom man anser att evolutionsmekanismerna i sig är fullt tillräckliga för att förklara livsformernas uppkomst och utveckling.

Synsättet får också konsekvenser för Gudsbild och Bibelsyn, två begrepp som givetvis är intimt förbundna.

Jesu första underverk skedde vid ett bröllop i den lilla byn Kana i Galiléen och Johannes återger (Joh 2) hur Jesus där i ett ögonblick förvandlade vatten till ett högklassigt vin. För en ateist eller agnostiker finns det bara två tänkbara förklaringar: 1. berättelsen är uppdiktad 2. Jesus var en skicklig illusionist à la Joe Labero. För den troende återstår ett alternativ, ett som är det enda konsekventa, nämligen att Jesus verkligen utförde miraklet och därmed demonstrerade sin gudomliga skaparmakt.

Som alla vet är framställning av vin (och i synnerhet kvalitetsvin) en process som inbegriper moment som pollinering, fruktsättning, mognande, skörd, pressning, jäsning, följt av lagring under åtskilliga år. Min polemiska fråga blir följande: Varför skulle den kristne som accepterar att Jesus verkligen förvandlade vatten till vin behöva betvivla att han i begynnelsen skapade levande organismer efter deras olika slag, precis lika oberoende av en tidskrävande utvecklingsprocess som i Kana?

Nej, evolutionsteorin är inte mer övertygande än dess argument. Just därför bör den avvisas av varje öppensinnad människa, och i synnerhet av den som säger sig vara en troende.

MO: *En intressant invändning mot evolutionstron är naturens strävan mot nedbrytning – förmultning, förruttnelse, förtvining. Alla vetenskaper tar hänsyn till detta, alla utom en – evolutionsläran. Evolutionister söker "uppbyggnad", naturen uppenbarar "nedbrytning". Är det måhända 1800-filosofins framstegstro som gör sig påmind?*

Ja, jag är övertygad om att vår egen tid fortfarande är präglad av den framstegstro som fick sin näring av evolutionsteorins genomslag i mitten av 1800-talet. Vi tycker att ingen epok varit så fantastisk som vår egen och vi förväntar oss snabbare och starkare idrottsmän inför varje nytt OS, och många lever säkert i föreställningen att detta är ett utslag av evolution (när det i själva verket är ett resultat av manipulerande med miljöfaktorer som anabola steroider och nedbrytande träningsdoser).

Evolutionsteorin är en gigantisk tankekonstruktion där ett av de bärande elementen är reduktionism. Genom att fokusera på små förändringar som variationer i näbbstorlekar eller aminosyrasekvenser hamnar det stora perspektivet omärkligt i bakgrunden. Proceduren kan jämföras med att studera den här texten och diskutera sannolikheten för en viss slumpmässig förändring i den, och sedan de konsekvenser denna förändring skulle kunna innebära, och huruvida rentav i förlängningen hela texten skulle kunna förklaras av en sådan process (en text som sedan rentav inger läsaren en "illusion" av att vara författad av Någon!). Evolutionens stora perspektiv har som utgångsläge en sol och en jord, vars yta saknade varje spår av liv. I stället med oorganiska ämnen lösta i vattnet, en atmosfär som vi knappast hade överlevt ett andetag i och en lika livsfientlig strålningsmiljö. Och idag sitter vi här, tänkande, självreflekterande varelser bokstavligen omgivna av miljoner fantastiska livsformer som växer, krälar, springer, simmar och flyger. Vad var det egentligen som hände? Hur är det möjligt att komma från läge A till läge B genom de kemiska och fysikaliska lagar som i enlighet med vår dagliga erfarenhet oundvikligen leder till utjämning och jämvikt? *Detta* är det stora perspektivet som varje delförklaring av vårt ursprung ständigt måste stämmas av emot, för att det inte ska visa sig att vi bedrar oss själva bakom en dimridå av vackra akademiska definitioner och formuleringar.

MO: *Ett begrepp man stöter på när man börjar studera ID är "icke-reducerbar komplexitet". Kan du förklara det för oss och varför det är så avgörande i kritiken av evolutionismen?*

Jag skulle vilja vända på formuleringen och säga att detta är ännu ett exempel på ett argument för ID. Dessutom är det ett problemområde för evolutionsteorin. För att förstå begreppet bör man inledningsvis påminna sig om att darwinismen förutsätter otaliga små, slumpmässiga, förändringar (mutationer) som successivt ackumuleras i levande organismer och som med tiden leder till utvecklandet av nya organ och egenskaper.

"Icke reducerbar komplexitet" är ett begrepp som introducerades av Michael Behe, professor i biokemi vid Lehighuniversitetet i Pennsylvania, USA. I sin bok "Darwins Black Box" gav han ett antal exempel på komplexa strukturer och processer i levande organismer som har det gemensamt att de är sammansatta av ett större antal komponenter, och där funktionen är helt beroende av att samtliga dessa komponenter finns på plats. Om en av dem saknas eller upphör att fungera så slås den totala funktionen ut, som när en länk i en kedja brister. Denna typ av system utgör snarare regel än undantag i den levande världen. Ett av Behes exempel är bakteriers rörelseorgan, så kallade cilier, som fungerar som elektriska inombordsmotorer i extrem miniatyr. Ett annat exempel är det säkerhetssystem som är orsaken till att blodet i en frisk kropp flyter fram genom blodkärlen utom just då ett kärl brister. Då aktiveras ett reglersystem i form av en kaskad av (åtminstone ett dussin) kemiska reaktioner som resulterar i att blodet klumpar ihop sig och blodläckaget avstannar. Därefter – i takt med att skadan läker – upplöses blodklumpen successivt och kroppens balans återställs. Ytterligare ett exempel Behe nämner är seendets biokemi. Han frågar sig: - Är det hypotetiskt möjligt att tänka sig en successiv, gradvis utveckling av sådana system där varje delsteg i utvecklingen medför ett större överlevnadsvärde för dess bärare (en förutsättning enligt darwinismen) än för de individer som saknar den aktuella strukturen? Behe menar att även om man ibland experimentellt kan slå ut vissa delar av sådana system med delvis bibehållen funktion, så finns det någonstans en gräns när man inte längre kan "förenkla" (reducera) strukturen utan att funktionen går förlorad. Om och när så är fallet, menar han, uppvisar strukturen icke-reducerbar komplexitet. Och i så fall kan den inte ha uppkommit genom en stegvis evolutionär process, eftersom detta skulle innebära att all funktion skulle ha saknats ända fram till den dag då alla nödvändiga komponenter råkat hamna på plats. En "mellanstruktur" utan funktion skulle inte ha medfört någon överlevnadsfördel för organismen som bar den - tvärt om kostar det energi att tillverka onödiga strukturer och ett fungerande naturligt urval borde i stället ha eliminerat den. Följaktligen, menar Behe, måste den kompletta strukturen ha uppkommit vid ett och samma tillfälle. Påvisad icke-reducerbar-komplexitet är därför ett argument för design/skapelse.

Som illustration tar Behe en klassisk musfälla bestående av en platta, en stålfjäder, ett par stift som fixerar fjädern, en utlösninganordning och en slagbygel. Inom vissa gränser kan man variera beståndsdelarna och dess placering i förhållande till varandra, men det är först tillsammans som de utgör en fungerande musfälla. Om någon av komponenterna avlägsnas blir resultatet en värdelös anordning som inte blir till någon nytta, utan bara ligger och skräpar och tar plats. Musfällan uppvisar därför icke-reducerbar komplexitet, och vi kan dra den (i det fallet banala) slutsatsen att fällan måste vara konstruerad av en intelligent varelse (i detta fall människor) för ett bestämt syfte.

Frågan är - förekommer det strukturer i naturen som är icke-reducerbara? En googling på nätet visar att den frågan väcker många heta känslor och engagemang.

Apropå musfällor... Det krävs inte alltför mycket fantasi för att inse att det ska till ganska långsökta resonemang när evolutionister ska förklara hur möss under ett antal miljoner år gradvis utvecklar hudveck mellan sina fingrar, samtidigt som dessa blir allt längre, parallellt med att ett system för ekolokalisering (ekolod) uppstår och resultatet blivit fladdermöss. För att scenariot ska betraktas som trovärdigt måste evolutionisterna förutsätta att under de miljontals år innan varelserna erövrade flygförmåga och förmåga att "se med hjälp av hörseln" skulle dessa ofärdiga strukturer ha haft helt andra funktioner än flygförmåga och orienteringsförmåga som gav dem fördelar i "kampen för tillvaron". Var och en som påträffat en fullt frisk men hjälplös fladdermus på garageinfarten torde inse hur orealistiskt ett sådant scenario är. Motsvarande problematik gäller naturligtvis alla påstådda evolutionära omvandlingar, som exempelvis kräldjursfjäll till fågelfjäder, kräldjursben till fågelvinge för att nämna ett par.

MO: *I Sverige har Darwins teori haft ett totalt genomslag. Den har blivit en av det sekulära samhällets allra mest orubbliga dogmer. Men hur ser det ut i resten av världen? Och vad tror du om framtiden för kreationism/ID?*

Den materialistisk-evolutionära synen dominerar den akademiska världen, men eftersom avståndet mellan teorin och verkligheten ökar i accelererande takt vågar jag påstå att det är en tidsfråga innan det kommer att ske en radikal kursändring i någon form. Paradigmskiften sker ofta snabbt när de väl äger rum, men föregås ofta av prestigeladdade diskussioner och upprörda känslor. I synnerhet kan vi förvänta oss detta i frågan om vårt ursprung, som vi sett även rymmer långtgående filosofisk-religiösa och etiska aspekter. Jag ska våga mig på ytterligare några förutsägelser om vad som kommer att ske inom den närmaste tioårsperioden:

Just informationsfrågan kommer ur flera aspekter att leda till darwinismens haveri: *För det första* därför att de allvarliga bristerna hos de klassiska evolutionsmekanismerna – mutationer och naturligt urval (d v s deras oförmåga att förklara uppkomsten av den biologiska informationen) – inte längre kan sopas under mattan. Idén om en konstruktiv process (evolution) med en huvudsakligen destruktiv mekanism som grund kan omöjligt bestå på längre sikt. *För det andra:* cellbiologins framsteg när det gäller att avslöja allt djupare nivåer av specificerad komplexitet hos de levande varelserna ökar dag för dag gapet mellan evolutionär teori och den krassa verkligheten. Och *för det tredje* ökar dag för dag ID-teorins relevans i takt med att rörelsen växer, dess förklaringskraft och förmåga till prediktioner (förutsägelser) utvecklas, och i takt med att sakargumenten når ut till forskare och allmänhet, i synnerhet den yngre generationen som är van – eller åtminstone borde vara, om skolan fullgjort sitt uppdrag – vid ett kritiskt förhållningssätt även till etablerade "sanningar".

Men eftersom materialismen är en så djupt rotad grundfilosofi misstänker jag att räddningsflotten för en sjunkande darwinism inledningsvis kommer att utgöras av någon annan materialistisk tankekonstruktion. Förmodligen kommer den att bestå i påstådda deterministiska tendenser hos materien att med tiden spontant ordna sig i alltmer komplexa strukturer, inklusive liv, och därefter allt "högre" livsformer. Fysiker och kemister har inte funnit något som helst spår av sådana tendenser hos materien, så sådana teorier saknar i och för sig empiriskt underlag, men förmodligen kommer man i stället att vända sig till datorsimuleringar. Det finns redan mjukvaruprogram som designats (!) för att "simulera evolution" (t ex det s k Avida-programmet), och okritiska betraktare kan förledas att

tro att dessa "slumpprogram" genererar mer information än som matas in i systemen, vilket hittills (naturligtvis) aldrig varit fallet.

Jag inbillar mig förstås inte att materialismen som fenomen ens på sikt kommer att utplånas bara för att evolutionsargumenten smälter bort som vaniljglass en varm sommardag. Men i tidens längd kommer det att bli alltmer uppenbart att somliga människor väljer en sådan förklaringsmodell som tillflykt av den enda anledningen, att det innerst inne är så man helst önskar se verkligheten.

Slutligen några högst personliga tankar:

Skapelsen vittnar om Skaparen, likväl som en roman vittnar om författaren eller ett konstverk om konstnären. Människan kan inse det dels intuitivt och dels genom att välja den bästa förklaringsmodellen till varför universum och livet ser ut som de gör (Intelligent Design). Men vem är då Skaparen? Kan vi över huvud taget förvänta oss något svar på den frågan? Ja! Vi är många som bär på den erfarenheten. Och det unika historiska dokument som utgör Bibeln vittnar om samma sak. Se sista litteraturtipset nedan som startpunkter på en spännande resa!

Litteraturtips

- För den intresserade och engelskläsende kan jag varmt rekommendera en nyutkommen bok av Stephen C. Meyer *"Signature in the Cell: DNA and the evidence for intelligent design"* (ISBN 978-0-06-147278-7). Meyer som bland annat har en gedigen vetenskapsfilosofisk skolning, fokuserar både på denna fråga och på frågan om livets och informationens uppkomst .
- En annan, inte lika omfattande, men stundtals lättläst bok, som anknyter till frågorna är *"Genetic Entropy & The Mystery of the Genome"* av J.C. Sanford, (ISBN 1-59919-002-8).
- Av annan karaktär - Filosofens, oxfordprofessorn och f d ateisten Antony Flew *"There is ~~no~~ a God – How the world's most notorious atheist changed his mind"* (ISBN 978-0-06-133530-3)
- Och sist men inte minst: *1 Moseboken och Johannes evangelium (i Gamla respektive Nya testamentet i Bibeln)*. ISBN överflödigt.